

Independent Evaluation Commission for assessing the integrity of candidates
for the position of member in the self-administration bodies of judges and prosecutors

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția
de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

*Decizia nr. 48 din 31 iulie 2023 cu privire la candidatura lui Vitalie SÎLI,
Candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii*

Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor („Comisia”) a deliberat în privat la 19 iulie 2023 și la 31 iulie 2023. Membrii participanți au fost:

1. Herman von HEBEL
2. Victoria HENLEY
3. Nadejda HRIPTIEVSCHI
4. Vitalie MIRON
5. Tatiana RĂDUCANU
6. Nona TSOTSORIA

Comisia emite următoarea decizie, care a fost adoptată în acea dată:

I. Procedura

Vitalie SÎLI, rector al Institutului Național de Informații și Securitate ”Bogdan Întemeietorul Moldovei” al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova („candidatul”), s-a aflat pe lista candidaților remisă de Parlament în adresa Comisiei la 5 mai 2023 în vederea evaluării pentru funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

Candidatul a activat în diferite funcții în cadrul Institutului Național de Informații și Securitate al Serviciului de Informații și Securitate (în continuare „SIS”) al Republicii Moldova începând cu anul 2000 și în calitate de conferențiar universitar începând cu anul 2015. Din anul 2019 candidatul deține funcția de rector al Institutului Național de Informații și Securitate, iar din anul 2020 – și de redactor-șef al revistei „Studii naționale de securitate”.

La 12 mai 2023, Comisia a trimis candidatului un chestionar privind integritatea etică pentru a fi completat în mod voluntar și returnat Comisiei până la 1 iunie 2023. Candidatul a transmis Comisiei chestionarul completat la 25 mai 2023.

La 18 mai 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare pentru completarea și depunerea până la 25 mai 2023 a Declarației de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, în conformitate cu prevederile art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). Declarația include, de asemenea, lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și în serviciul public, așa cum prevede același articol. Candidatul a transmis Comisiei declarația completată la 25 mai 2023.

Comisia a obținut informații din numeroase surse pentru a evalua integritatea financiară și etică a candidatului. Sursele din care s-au obținut informații cu privire la candidații evaluați au inclus,

În general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, instituții financiare, instituții publice, surse deschise precum rețelele de socializare și reportajele jurnalistice de investigație și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. A fost verificată corectitudinea și relevanța tuturor informațiilor primite.

În cazul în care au fost depistate probleme din declarația candidatului, chestionarul privind integritatea etică din informațiile colectate, acele probleme au fost abordate în întrebările scrise adresate candidatului și în timpul audierilor în ședință publică.

Comunicarea scrisă cu candidatul:

La 16 iunie 2023, Comisia a trimis candidatului o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 10 întrebări, inclusiv 30 de subîntrebări și 17 solicitări de documente suplimentare. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 21 iunie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate.

La 23 iunie 2023, Comisia a trimis a doua rundă de opt întrebări, inclusiv 20 subîntrebări, și 10 solicitări de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns în termenul solicitat, la 28 iunie 2023, la toate întrebările și a furnizat majoritatea documentelor solicitate. Candidatul a prezentat informații suplimentare la 3 iulie 2023.

La 4 iulie 2023, Comisia a trimis o a treia rundă care consta din una întrebare, inclusiv una subîntrebare, pentru a elucida unele aspecte care au apărut în cadrul evaluării. Candidatul a răspuns la întrebare în termenul solicitat, la 6 iulie 2023.

Candidatul nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022 și, prin urmare, nu a primit materialele.

La 19 iulie 2023, candidatul a participat la audieri în ședința publică a Comisiei.

II. Cadrul normativ privind evaluarea

Evaluarea de către Comisie a integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).

Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate etică* dacă:

- a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
- b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
- c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (în vigoare din 1 ianuarie 2008) a fost aplicabilă perioadei de timp vizată de evaluare.

Conform art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de *integritate financiară* dacă:

- a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
- b) Comisia constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Conform art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:

- a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
- b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
- c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
- d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
- e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

- f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;
- g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

În aprecierea criteriilor aferente integrității etice și integrității financiare și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele menționate mai sus, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată (art.13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). După cum se menționează în Raportul Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, „Într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simpla îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu avere inexplicabilă, chiar dacă nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale”. Totodată, „În alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților”. Comisia de la Veneția, CDL-AD(2022)011-e, Kosovo - Opinia referitoare la documentul de concept privind verificarea integrității judecătorilor și procurorilor și proiectul de amendamente la Constituție, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 131-a sesiune plenară (Veneția, 17-18 iunie 2022), §§10,9.

Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod ca consecință a evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, §352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul dreptului la un proces echitabil „civil” conform articolului 6 § 1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

În temeiul art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, aprobat la 2 mai 2022 în temeiul Legii nr. 26/2022 (în continuare „Regulament de evaluare”), numai dacă un candidat întrunește pe deplin toți indicatorii, așa cum sunt definiți în art. 8 alin. (2) – (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că acesta corespunde criteriilor de

„integritate etică și financiară”.

III. Evaluarea candidatului

În timpul audierii, candidatul a fost întrebat despre următorul aspect financiar și etic:

1. *Împrumutul de 12.000 EUR primit din partea unei rude apropiate, achiziționarea apartamentului de către candidat și utilizarea apartamentului de către ruda apropiată*

a. Faptele

În declarația sa de avere și interese personale pentru anul 2019 (în continuare „declarația anuală”), depusă la Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, candidatul a declarat că a primit, în acel an, de la o rudă apropiată, un împrumut în sumă de 12.000 EUR (est. 236.040 MDL) fără dobândă, pentru perioada 2019 – 2021. În răspunsurile oferite la întrebările scrise ale Comisiei, candidatul a explicat că datorită relației de rudenie și încrederii reciproce, nu a încheiat un contract de împrumut cu ruda apropiată. În schimb, candidatul a semnat o recipisă care confirma recepționarea acelei sume de bani și a primit o recipisă pentru rambursarea împrumutului. Candidatul a prezentat Comisiei o copie a recipisei semnate de acesta la 14 decembrie 2019, în care era reflectată primirea, în aceea zi, a sumei de 12.000 EUR din partea unei rude apropiate, în calitate de împrumut pentru o perioadă de doi ani. Candidatul a prezentat și o copie a declarației din data de 20 februarie 2021, semnată de ruda apropiată, care confirma primirea – de către acea rudă apropiată – a sumei de 12.000 EUR din partea candidatului. Candidatul a informat Comisia despre faptul că împrumutul i-a fost acordat în numerar, și l-a rambursat în trei tranșe: 50.000 MDL și 90.000 MDL – în anul 2020, iar 97.000 MDL – în anul 2021. Tranșa de 90.000 MDL a fost rambursată din veniturile obținute în urma vânzării automobilului în anul 2020.

Candidatul a informat Comisia că o parte din împrumut a fost utilizată pentru achiziționarea automobilului de model Lexus RX450, a./f. 2014, precum și pentru a achita taxele de import și cheltuielile aferente unor reparații necesare. Conform informațiilor disponibile Comisiei, la 4 decembrie 2019, candidatul a depus, în numerar, suma de 13.577 USD pe un cont bancar, cu destinația „plata în avans pentru mașină”. Candidatul a informat Comisia că mijloacele financiare depuse au provenit din economiile personale, inclusiv din mijloacele de pe un cont de depozit. Candidatul a achiziționat automobilul la o licitație, la sfârșitul anului 2019, la prețul de 12.300 USD și a înmatriculat automobilul în Republica Moldova la 14 februarie 2020. Candidatul a confirmat că a achitat taxa de import pentru automobil în sumă de 147.392 MDL. În declarația sa anuală pentru 2020, candidatul a declarat costurile aferente achiziției automobilului ca fiind de 13.565 USD (est. 237.647 MDL), iar valoarea de piață - 24.000 EUR (est. 480.000 MDL). Acesta a explicat diferența dintre aceste două prețuri prin faptul că automobilul era avariat la momentul cumpărării, iar ulterior a fost reparat. Candidatul a furnizat Comisiei documente care atestă plățile

pentru achiziționarea mașinii și pentru taxa de import. De asemenea, candidatul a furnizat Comisiei informații suplimentare cu privire la unele cheltuieli de reparații.

Conform informațiilor de la Serviciul Fiscal de Stat, ruda apropiată a candidatului a avut un venit brut total de 838.303 MDL (est. 41.000 EUR), pentru perioada 2008 – 2019. Pe lângă aceasta, soțul rudei apropiate a avut, în acea perioadă, un venit brut de 547.894 MDL (est. 28.300 EUR). Venitul cumulativ al rudei apropiate și al soțului acesteia a fost de 1.386.197 MDL (est. 69.300 EUR). În răspunsurile sale la întrebările Comisiei, candidatul a menționat că ruda apropiată primea deja salariu cu mult timp înainte de 2008 și avea posibilitate financiară să-i acorde acel împrumut candidatului, pe lângă acoperirea cheltuielilor de trai.

De asemenea, candidatul a oferit Comisiei informații detaliate despre veniturile proprii, economiile în numerar și depozitele făcute de-a lungul anilor.

Întrebat de Comisie, în cadrul audierii, de ce a luat un împrumut de la ruda apropiată pentru achiziționarea unui automobil, candidatul a confirmat că a cumpărat automobilul la o licitație în străinătate în decembrie 2019, cu bani din economiile personale. Însă, spre finalul aceluși an, autoritățile din Republica Moldova au decis să elimine scutirea preferențială de 50% la importul automobilelor hibrid, iar începând cu ianuarie 2020 urmau să se aplice taxe de import integrale. Întrucât automobilul achiziționat de candidat era un automobil hibrid și nu-i reușea să-l importe înainte de ianuarie 2020, candidatul a fost nevoit să plătească taxe vamale integrale și nu taxe preferențiale. Astfel, candidatul a hotărât să ia un împrumut de la o rudă apropiată și să folosească o parte din împrumut pentru a plăti taxele vamale și unele reparații ale automobilului. Candidatul a precizat că împrumutul a reprezentat o parte considerabilă din economiile rudei apropiate și că, din acest motiv, a rambursat împrumutul cât mai repede posibil în anii 2020 și 2021.

La 21 noiembrie 2016, candidatul a donat un apartament cu suprafața de 43,1 m.p. aceleiași rude care i-a acordat împrumutul de 12.000 EUR în anul 2019. Acest apartament fusese achiziționat de către candidat în anul 2006 printr-un contract de investiții în construcții din 24 august 2006, ca parte a unui program de îmbunătățire a condițiilor de trai ale angajaților SIS. În răspunsurile sale la întrebările scrise ale Comisiei, candidatul a explicat că părinții săi l-au ajutat financiar în anul 2006 să cumpere apartamentul respectiv. De asemenea, a explicat că „nu a avut motive economice sau anumite beneficii” din donarea apartamentului unei rude apropiate în anul 2016. Acea rudă apropiată și soțul acesteia, precum și doi copii ai lor, dețineau dreptul de proprietate asupra unui apartament cu una odaie, cu suprafața de 33,4 m.p., amplasat în mun. Chișinău. Candidatul a hotărât să doneze apartamentul său acelei rude apropiate și familiei sale, deoarece ei aveau mai multă nevoie de acel apartament decât candidatul.

În cadrul audierii, candidatul a confirmat că în anul 2006, apartamentul, care nu era încă construit, a fost cumpărat de el cu ajutorul financiar al părinților săi. La acel moment, candidatul locuia încă împreună cu părinții săi. Candidatul a confirmat, de asemenea, că era eligibil pentru programul de îmbunătățire a condițiilor de trai, în virtutea funcției sale ca angajat al SIS. Apartamentul a

fost dat în exploatare în anul 2008. La sugestia mamei candidatului, s-a convenit ca candidatul să nu locuiască în apartament, ci ruda sa apropiată, soțul rudei și cei doi copii, deoarece aceștia aveau mai multă nevoie de un astfel de spațiu decât candidatul. Candidatul nu a locuit niciodată în apartamentul respectiv și nu a investit în niciuna din lucrările de finalizare și reparare a apartamentului, care au fost necesare după ce apartamentul a fost dat în exploatare. Pentru acestea a achitat ruda apropiată. Spre sfârșitul anului 2009, familia rudei apropiate a început să locuiască în apartament, deoarece acesta era situat în apropierea școlii copiilor. În anul 2016, apartamentul a fost donat oficial acestei familii.

b. Cadrul normativ

Pentru a determina dacă un candidat corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia trebuie să verifice respectarea, de către candidat, a regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, conform prevederilor art. 8 alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Pe lângă aceasta, conform prevederilor art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. a), c), e) și f) din Legea nr. 26/2022, Comisia trebuie să verifice dacă averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate, respectarea regimului fiscal în ceea ce privește plata impozitelor și plata taxelor de import, modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), dacă există sau nu contracte de împrumut, credit sau alte contracte, în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) este parte contractantă, dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator.

Conform art. 8 alin. (2) lit. a), un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial.

Conform art. 8 alin. (2) lit. c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. a), b), c), e) și f) din Legea nr. 26/2022, nedeclararea de către candidat a averii și intereselor personale în modul stabilit de legislație constituie o necorespondere atât cu criteriul de integritate financiară, cât și cu criteriul de integritate etică.

Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor prevăzute la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

„Persoane apropiate”, conform definiției din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a

intereselor personale, sunt: soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Conform art. 40 alin. (2) lit. e) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (în vigoare în 2008 – 2009), ofițerului de informații este interzis să facă uz de calitatea ori de activitatea profesională pentru obținerea de avantaje pentru sine sau pentru alte persoane.

Anexa nr.1 „Normele deontologice ale ofițerului de informații și securitate” la Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate (în vigoare în 2008 – 2009) prevede la lit. c), că ofițerul de informații și securitate va acționa în conformitate cu prevederile legale și cu exigențele profesiei. Conform lit. d) din Anexa nr. 1, ofițerul de informații și securitate nu va lua parte la nici o activitate ilegală și nu se va angaja în acte care discreditează titlul de ofițer de informații și securitate sau autoritatea Serviciului de Informații și Securitate.

Conform art. 5 alin. (2) din Regulamentul de evaluare, la evaluarea conformității candidatului cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita, la următoarele:

- a) dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b) lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii ne semnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c) sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.

c. Motivarea

Pentru a determina dacă candidatul corespunde criteriului de integritate financiară, Comisia trebuie să verifice respectarea, de către candidat, a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale și dacă averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate conform art. 8 alin. (4) lit. a) și b) din Legea nr. 26/2022.

La sfârșitul anului 2019, candidatul a primit un împrumut în sumă de 12.000 EUR (est. 236.040 MDL) de la o rudă apropiată la 0% dobândă pentru perioada anilor 2019 – 2021 pentru achiziția, importul și reparația unui automobil. Candidatul și ruda apropiată nu au perfectat un contract scris, însă au semnat documente ce demonstrează primirea împrumutului de către candidat la 14 decembrie 2019 și rambursarea integrală a împrumutului către ruda apropiată la 20 februarie

2021. Împrumutul a fost oferit în numerar și candidatul a rambursat împrumutul în trei tranșe pe parcursul anului 2020 și începutul anului 2021. Atât la întrebările scrise, cât și la audiere, candidatul a oferit numeroase detalii cu privire la achiziționarea automobilului și importarea acestuia în Republica Moldova în februarie 2020. Candidatul a mai explicat de ce a avut nevoie de împrumut pentru importul și repararea automobilului, suplimentar la suma propriilor sale economii. Comisia a reușit să identifice sursele mijloacelor atât ale candidatului, cât și ale rudei apropiate pentru achiziția automobilului, împrumutul către candidat și rambursarea împrumutului. Candidatul a declarat acest împrumut în declarația sa anuală pentru 2019. Orice dubii pe care Comisia le-ar fi putut avea în legătură cu achiziția, importul și reparația automobilului și sursa mijloacelor candidatului pentru achiziție și ale rudei apropiate pentru acordarea împrumutului, au fost complet înlăturate de candidat.

La 24 august 2006 candidatul a achiziționat un apartament de 43,1 m.p. prin intermediul unui contract de investiție în construcții, ca parte a unui program de îmbunătățire a condițiilor de trai pentru angajații SIS. Potrivit candidatului, părinții acestuia au contribuit financiar la procurarea apartamentului. La 21 noiembrie 2016, candidatul a donat apartamentului aceleiași rude apropiate care i-a acordat împrumutul în sumă de 12.000 EUR în anul 2019. Ca răspuns la întrebările scrise ale Comisiei, candidatul a explicat că a donat apartamentul unei rude apropiate, deoarece această rudă apropiată, împreună cu soțul și cei doi copii, aveau doar dreptul de proprietate asupra unui apartament mic cu una odaie, de 33,4 m.p., amplasat în municipiul Chișinău și aveau nevoie de un apartament mai mare.

La audiere, candidatul a confirmat că a procurat apartamentul în anul 2006, cu sprijinul financiar al părinților săi, prin intermediul unui program de îmbunătățire a condițiilor de trai pentru angajații SIS. La acel moment, candidatul locuia cu părinții săi, iar apartamentul era în construcție și a fost dat în exploatare în anul 2008. Inițial, intenția era ca însăși candidatul să locuiască în acel apartament, odată cu finalizarea construcției și darea apartamentului în exploatare. Cu toate acestea, în anul 2008, la inițiativa mamei candidatului, a fost convenit că ruda apropiată a candidatului, cu soțul și cei doi copii, urmau să se mute și să locuiască în acel apartament, deoarece aveau nevoie de mai mult spațiu locativ decât candidatul. La audiere candidatul a informat Comisia că niciodată nu a locuit în acel apartament și nu a investit nimic în lucrările de finisare și reparație a apartamentului, care erau necesare după ce clădirea a fost dată în exploatare în anul 2008. Aceste investiții au fost realizate de ruda apropiată și soțul ei. Spre sfârșitul anului 2009, familia rudei apropiate a început să locuiască în apartament, deoarece apartamentul era situat în apropierea școlii copiilor. În anul 2016, apartamentul a fost donat oficial acestei familii.

Comisia a abordat programe de îmbunătățire a condițiilor de trai și în alte cazuri ce implicau utilizarea unor astfel de programe de către judecători și procurori. După cum a subliniat Comisia în acele cazuri, scopul intrinsec al programelor preferențiale pentru spațiu locativ este de a utiliza mijloace publice pentru a îmbunătăți condițiile de trai ale angajaților din sistemul judiciar sau al procuraturii. Comisia a susținut, în mod consecvent, că judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la acțiuni sau fapte care ar putea prejudicia imaginea, prestigiul sau interesele legale

ale autorității publice. Utilizarea funcției de judecător sau procuror pentru a profita de un program de îmbunătățire a condițiilor de trai destinat să ajute judecătorii sau procurorii pentru a oferi un beneficiu unui membru al familiei este în contradicție cu standardul de comportament impecabil așteptat din partea judecătorilor și procurorilor în activitățile lor din afara muncii, dar și pentru activitățile lor profesionale. Deși recunoaștem anumite diferențe la capitolul standardelor etice aplicabile judecătorilor, procurorilor și angajaților din cadrul domeniului de informații și securitate, precum este candidatul, profitarea de un astfel de program pentru a aduce beneficiu unei rude apropiate ar fi inexplicabilă din punct de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, în conformitate cu art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022.

Întâi de toate, Comisia subliniază faptul că apartamentul a fost procurat de candidat în anul 2006. Acest fapt este în afara perioadei de evaluare, de 15 ani, stabilită în art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022. Cu toate acestea, Comisia poate evalua decizia candidatului și a familiei sale, în anul 2008, că ruda apropiată va fi cea care se va muta și va locui în apartament și, ulterior, donarea apartamentului către acea rudă apropiată în anul 2016.

La audiere, candidatul a confirmat că nu ruda apropiată, ci el era eligibil pentru programul de îmbunătățire a condițiilor de trai. În principiu, aceste circumstanțe îi trezesc Comisiei anumite îngrijorări. Pentru a determina dacă a reușit candidatul să înlăture aceste îngrijorări sau a adoptat o conduită ce ar fi inexplicabilă din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, Comisia a trebuit să evalueze toți factorii relevanți.

Candidatul a explicat că a achiziționat apartamentul în anul 2006, cu sprijinul financiar al părinților săi și că la momentul achiziției, intenția era ca însăși candidatul să locuiască în acel apartament, odată cu finalizarea construcției și darea apartamentului în exploatare. Însă, potrivit candidatului, acest plan s-a schimbat în anul 2008, la doi ani de la achiziția apartamentului. La inițiativa mamei candidatului, a fost convenit ca ruda apropiată, cu soțul și cei doi copii, să se mute și să locuiască în acel apartament, nu candidatul, care locuia cu părinții săi.

Candidatul niciodată nu a considerat apartamentul drept o investiție și nu a obținut beneficii financiare de pe urma apartamentului. Candidatul niciodată nu a dat în chirie apartamentul odată ce acesta a fost dat în exploatare în anul 2008. Candidatul niciodată nu a locuit în acest apartament. El a donat apartamentul în anul 2016 către ruda apropiată, nu l-a vândut ca să facă profit. Candidatul a utilizat un program de îmbunătățire a condițiilor de trai doar de această dată. În anul 2015, acesta și-a cumpărat un apartament la prețul obișnuit de pe piață. Atât la întrebările scrise, cât și în cadrul audierii, candidatul a oferit Comisiei informații detaliate și consecvente. Astfel, Comisia a putut concluziona că în circumstanțele specifice ale acestui caz, achiziționarea apartamentului prin intermediul unui program de îmbunătățire a condițiilor de trai, pentru care candidatul era eligibil, și decizia ca în apartament să locuiască nu el, dar ruda apropiată și familia sa, precum și ulterioara donație a apartamentului către acea rudă apropiată, nu ajung la un nivel care să constituie o necorespondere cu criteriile de integritate etică. Candidatul a înlăturat

îngrijorările Comisiei în legătură cu achiziția apartamentului în anul 2006, utilizarea și donarea acestuia în anul 2016.

Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia nu are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică conform art. 8 alin. (2) lit. a) și c) și criteriul de integritate financiară conform art. 8 alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. c), d), e) și f) din Legea nr. 26/2022 cu referire la împrumutul de la o rudă apropiată și donarea unui apartament către aceeași rudă apropiată, deoarece candidatul a atenuat preocupările Comisiei cu privire la acest aspect.

IV. Decizia

În temeiul art. 8 alin. (1), (2) și (4) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis că candidatul întrunește criteriile de integritate etică și financiară și, astfel, promovează evaluarea.

V. Calea de atac și publicarea deciziei

Conform art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, decizia poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării deciziei motivate.

Conform art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, decizia este transmisă prin email candidatului și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care este, în acest caz, Parlamentul. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a Parlamentului în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

Această decizie a fost adoptată în unanimitate de către toți membrii participanți ai Comisiei.

Decizia a fost întocmită în limba engleză și tradusă în limba română.

Semnătura:

Herman von HEBEL
Președinte al Comisiei